

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่องผลการใช้วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวนที่มีต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอวิธีการดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดจุดมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบปกติ

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยแบ่งเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 เลือกหน่วยการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

สำหรับการวิเคราะห์หลักหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้บรรจุเนื้อหาเรื่อง อัตราส่วนและร้อยละ ไว้ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยมีการกำหนดหน่วยการเรียนการสอน ให้มีการวิเคราะห์เนื้อหาแล้วจัดแบ่งเนื้อหาใน เรื่อง อัตราส่วนและร้อยละ ออกเป็น 12 คาบโดยพิจารณาตามความเหมาะสมของเนื้อหา และ เวลา ซึ่งจะกำหนดจุดประสงค์ปลายทาง ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรของ รายวิชาและ ของคำอธิบายรายวิชา

ขั้นที่ 2 ออกแบบการเรียนการสอน

(1) กำหนดจุดประสงค์นำทาง

(2) ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

โดยจัดกิจกรรมการสอน ตามขั้นตอนวิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน

(3) จัดและทำสื่อการเรียนการสอน ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ ใบงาน แบบฝึกหัด ที่นักเรียนและครูต้องใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 3 สร้างเครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัย

(1) แผนการสอนที่ใช้วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน จำนวน 8 แผน
 (2) แผนการสอนที่ใช้วิธีสอนแบบปกติ จำนวน 8 แผน
 (3) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องอัตราส่วนและร้อยละ ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ โดยจำแนกพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ทางด้านพุทธิพิสัยในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้

(4) แบบวัดเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบทดสอบ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 24 ข้อ

ขั้นที่ 4 การหาคุณภาพและประสิทธิภาพของเครื่องมือ

(1) แผนการสอนที่ใช้วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน มีขั้นตอนดังนี้ นำแผน การสอนที่ใช้วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวนที่ได้พัฒนาขึ้นไปหาคุณภาพโดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้าน การสอนคณิตศาสตร์ ได้ประเมินความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในแผนการสอนการลำดับขั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ องค์ประกอบของ แผนการสอน ด้วยแบบประเมิน แบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ตัวเลือก

(2) แผนการสอนที่ใช้วิธีสอนแบบปกติ มีขั้นตอนดังนี้ นำแผนการสอนที่ใช้ วิธีสอนแบบปกติ ไปหาคุณภาพโดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนคณิตศาสตร์ ได้ประเมิน ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในแผนการสอน การลำดับขั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้วยแบบประเมิน แบบมาตราส่วน ประเมินค่า 5 ตัวเลือก

(3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ มีขั้นตอนดังนี้
 1) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น จำนวน 20 ข้อ ให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)
 2) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไปทดสอบกับนักเรียนที่ ผ่านการเรียนเรื่อง อัตราส่วนและร้อยละมาแล้ว เพื่อนำผลมาหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผล สัมฤทธิ์ทางการเรียน สื่อ ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยง

(4) แบบวัดเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ มีขั้นตอนดังนี้

1) นำแบบวัดเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้นจำนวน 24 ข้อ ให้ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity)

2) นำแบบวัดเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ไปสอบถามนักเรียนโรงเรียนหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ แล้วนำมาหาค่าความเที่ยง

ขั้นที่ 5 ดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) สุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

(2) ทดสอบก่อนเรียน ด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับแบบวัดเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์

(3) ดำเนินการสอนโดยกลุ่มทดลอง ใช้วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ส่วนกลุ่มควบคุม ใช้วิธีสอนแบบปกติ

(4) ทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นฉบับเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน

ขั้นที่ 6 วิเคราะห์ข้อมูล และรายงานผลการทดลองใช้

(1) นำคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ และแบบวัดเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์มาหาค่าสถิติพื้นฐาน

(2) วิเคราะห์ผลการทดสอบก่อนเรียน และ หลังเรียนที่ได้จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามกระบวนการทางสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

(3) วิเคราะห์ผลจากแบบวัดเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ก่อนเรียน และ หลังเรียนด้วยกระบวนการทางสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

(4) รายงานผลการสอนที่ใช้วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วนและร้อยละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาเขียนรายงานอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งอภิปรายผลการทดลอง เสนอข้อเสนอนั้นที่จะนำไปพัฒนาการเรียนการสอน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 ของโรงเรียนหนองบัว สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 จำนวน 7 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 350 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนหนองบัว สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำนวน 2 ห้องเรียน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง มีจำนวนนักเรียน 50 คน และกลุ่มควบคุม 1 ห้อง มีจำนวนนักเรียน 47 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยรวมทั้งสิ้น 4 ฉบับ ดังต่อไปนี้

1. แผนการสอนที่ใช้วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน เรื่องอัตราส่วน และร้อยละ มีคุณภาพอยู่ในระดับมีความเหมาะสมค่อนข้างมาก
2. แผนการสอนที่ใช้วิธีสอนแบบปกติ มีคุณภาพอยู่ในระดับมีความเหมาะสมค่อนข้างมาก
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีคุณภาพในการเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.38 ถึง 0.70 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป และพบว่าแบบทดสอบมีค่าความเที่ยง 0.92
4. แบบวัดเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ มีคุณภาพโดยค่าอำนาจจำแนกได้ตั้งแต่ 2.25 ถึง 5.90 และได้ค่าความเที่ยงของแบบวัดเจตคติทั้งฉบับ เท่ากับ 0.91

สมมติฐานในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนปกติ
2. เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบปกติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. หาคุณภาพของแผนการสอนโดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

2. หาคุณภาพของแบบทดสอบ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง จุดประสงค์กับข้อสอบแต่ละข้อ ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) และ ค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรของ คูเดอร์ – ริชาร์ดสัน (KR – 20)

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์หลังเรียน ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม และใช้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 เป็นตัวแปรร่วม

4. เปรียบเทียบเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์หลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม โดยใช้คะแนนเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเป็นตัวแปรร่วม

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวนมีเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลสรุปการศึกษาค้นคว้า ดังกล่าวสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 1

จากผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงว่า การใช้วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวนทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนสูงกว่าการเรียนโดยวิธีสอนแบบปกติ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการสอนโดยวิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวนเป็นวิธีสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เห็นการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการฝึกให้นักเรียนรู้จักศึกษาหาความรู้โดยครูผู้สอนใช้สื่อการสอนที่เป็นรูปธรรม และใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนใช้กระบวนการทางความคิดหาเหตุผลจนพบแนวทางในการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง (สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ. 2545 : 136) ซึ่งทำให้นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้

ได้ด้วยตนเอง การสอนโดยวิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน มีข้อดี คือ นักเรียนมีโอกาสพัฒนาความคิดอย่างเต็มที่ฝึกการคิดและการกระทำซึ่งทำให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีจัดระบบความคิด และวิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (บัญญัติ ชำนาญกิจ. 2540 : 163) จึงทำให้นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบปกติ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พิเชิต แสงลอย (2522) ทองคลัง โปธิ์สวัสดิ์ (2526)

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวนมีเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 2

จากผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงว่าการใช้วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวนทำให้เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่าการเรียนโดยวิธีสอนแบบปกติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกทักษะจากการใช้สื่อการสอนที่เป็นรูปธรรมประกอบการใช้คำถามของครูที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดกระบวนการทางความคิด จนทำให้นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ มีความรับผิดชอบ และมีความมุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จรวมถึงนักเรียนสามารถนำหลักการ กฎเกณฑ์ที่ค้นพบด้วยตนเองไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สิริลักษณ์ วงศ์เพชร (2542)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนหรือการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

(1) ครูผู้สอนควรศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับ ขั้นตอนของวิธีการสอนแบบสืบสวนสอบสวนตลอดให้เข้าใจ เพื่อใช้ในการจัดทำแผนการสอน สื่อการเรียนการสอน และใช้คำถามในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(2) วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน เป็นวิธีสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยนักเรียนทุกคนได้ร่วมทำกิจกรรมด้วยตนเองซึ่งครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดจนพื้นฐานหรือประสบการณ์เดิมของนักเรียนแต่ละคน

(3) ครูผู้สอนควรเลือกใช้สื่อที่จะนำมาเสนอปัญหา ให้ได้รับความสนใจกระตุ้นให้นักเรียนอยากหาคำตอบ เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจสถานการณ์ที่เป็นปัญหาได้อย่างรวดเร็วและชัดเจนขึ้น กิจกรรมการเรียนการสอนบางกิจกรรมต้องใช้เวลาเนื่องจากนักเรียนต้องสรุป

หลักการหรือกฎเกณฑ์ด้วยตนเอง ครูควรคอยให้คำชี้แนะหรืออธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและสามารถสรุปหลักการหรือกฎเกณฑ์เหล่านั้นได้ถูกต้อง

(4) ครูผู้สอนควรมีทักษะในการใช้คำถาม ซึ่งเป็นคำถามกระตุ้นให้นักเรียนได้ร่วมกันคิด ร่วมกันอภิปราย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้นักเรียนทุกคนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาได้อย่างทั่วถึง และพัฒนาความสามารถในความคิดแก้ปัญหา

(5) ครูผู้สอนควรมีการบันทึกปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงวิธีสอนในครั้งต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

(1) วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน เป็นวิธีสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยนักเรียนทุกคนได้ร่วมทำกิจกรรมด้วยตนเองซึ่งครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดจนพื้นฐานหรือประสบการณ์เดิมของนักเรียนแต่ละคน จึงควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการสอนแบบสืบสวนสอบสวนกับนักเรียนที่มีระดับความสามารถขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ต่างกัน เช่น ระดับความสามารถสูง กลางและต่ำ

(2) ครูผู้สอนที่มีทักษะในการใช้คำถาม ซึ่งเป็นคำถามกระตุ้นให้นักเรียนได้ร่วมกันคิด ร่วมกันอภิปราย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้นักเรียนทุกคนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาได้อย่างทั่วถึง หรือมีความสามารถในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่สามารถมองเห็นเป็นรูปธรรมได้ดีก็สามารถที่นำขั้นตอนของวิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวนไปใช้ร่วมกับวิชาอื่น ๆ ได้